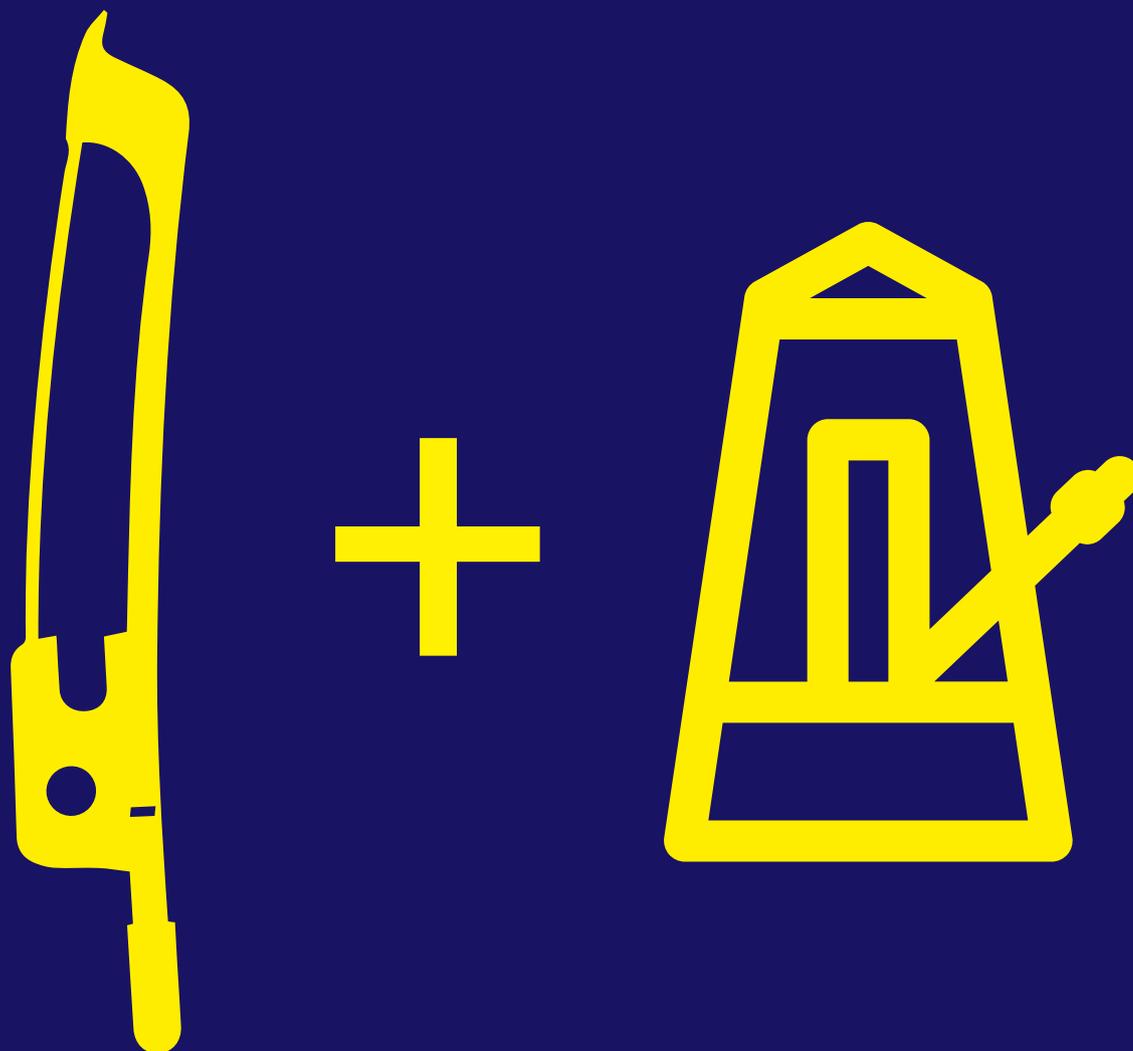

ESTA NEWS

1 | 2020

STRÅKRYTMIK

Publikation för medlemmar i Svenska Stråklärförbundet.
Ansvarig utgivare: Petra Hellquist
Redaktör: Fredrik Ström
Biträdande redaktör/annonsansvarig: Johan Falk

ESTA News
% Fredrik Ström
Ola Hanssonsgatan 4
112 52 Stockholm
estanews@estasweden.se
070-739 68 49

SSF och textförfattare har copyright på artiklar och inlägg.
Återpublicering är endast tillåtet med tillstånd och angiven källa.
Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material.
Innehållet i publikationen ger inte uttryck för centrala ESTA:s åsikter.

Manusstopp
24 maj för nr 2 2020.

Annonsstorlekar och priser (färg/svartvitt)
Helt uppslag (428 × 288 mm inklusive 4 mm utfall): 4500/3000 kronor.
Helsida (218 × 288 mm inklusive 4 mm utfall): 2700/1800 kronor.
Halvsida (174 × 115 mm): 1200/900 kronor.
Kvartssida (85 × 115 mm): 900/600 kronor.
25 % rabatt på annonspriset för återkommande annonser.

Svenska Stråklärförbundet
% Sara Toftgård
Helsingborgsvägen 14
121 53 Johanneshov
sekreterare@estasweden.se
estasweden.se
Plusgiro 88 69 57-0
Swish: 123 578 76 76

Ordförande: Petra Hellquist
Sekreterare: Sara Toftgård
Kassör: Johan Falk
Övriga ledamöter: Anna Arnesson, Jon Dahlkvist, Ylva Nilsson,
Fredrik Ström och Gabriel Szamosi
Suppleanter: Jonas Muthing Baetge, Daniel Lindblom och
Malin Widefjäll
Hedersmedlemmar: Kjell-Åke Hamrén, Ulla Magnusson och Lisbeth Vecchi

Medlemskap i SSF kostar 350 kronor/år för aktiva och stödjande
medlemmar, 100 kronor/år för pensionärer, gratis för stråkmotodisk-
studenterna. Bli medlem genom att betala in avgiften på
pg 88 69 57-0 samt ange namn, adress, e-post, telefonnummer och
instrument. Enklast görs detta via vår hemsida: estasweden.se.
Medlemmarna ansvarar själva för att uppdatera sina kontaktuppgifter.

European String Teachers Association
Centralt sekretariat
Medlemssekreterare: Laura-Marie Bittniok
info@estastrings.org/estastrings.org
President: Bruno Giuranna (IT)
Vice president: Mark Lambrecht (BE)
Kassör: Clarien Zetsma (NL)
Övriga ledamöter: John Shayler (GB), Kristian Kolman (SI)

Framsidan
Grafik (stråke): Raja Rc (dreamstime.com).
Grafik (metronom): Pixel perfect (flaticon.com).

Innehåll

Ordföranden 3

”Jag skriver detta mitt i
Coronavirusets härjningar. Det är
svårt att planera sitt arbete just nu.”

Stråkrutmik 5

Läs hur stråkrutmiken utvecklades
vid Mölndals kulturskola och
hur den används idag.

Musikutbildning i UK 14

”Bilden av Storbritanniens
musikutbildning uppvisar i första
hand dysterhet och undergång.”

Till minne av Ingvar Kullberg 16

En av Sveriges stora stråkpedagoger,
och trogen medlem i SSF sedan
begrundelsen 1973, har gått ur tiden.

Instrument 18

Vanliga skador i vårt torra
skandinaviska vinterklimat, och
hur vi kan förhindra dem.

Notiser 23

Få dina elever att söka
Welinstipendierna och nominera
till pedagogpriset senast 26 april.

FOTO: VICTORIA ERIKSSON

5

FOTO: FREDRIK STRÖM

Jag skriver detta mitt i Coronavirusets härjningar. Det är svårt att planera sitt arbete just nu. Vi skulle ha "prova på-vecka" i kulturskolan där barn får testa alla instrument, men den fick ställas in. Också alla konserter har ställts in. Hur länge vet ingen. Den

internationella ESTA-kongressen i Porto blir inte heller av. De hoppas kunna ha kongressen 10–14 september istället, och om detta inte går är de fast beslutna att ha kongressen i en online-version.

Förra veckan undervisade jag mina elever som vanligt, förutom en gymnasieelev. Vi hade Skype-lektion. Vi kunde jobba ganska bra, men klangen var bara att glömma, likaså samspelet. Hennes kommentar var att det var okej, men hon hoppades att vi snart kan ses som vi brukar. Men som många av mina kollegor sagt: om detta hemska för med sig något gott är det kanske att vi blir duktiga på att utnyttja våra digitala verktyg. Det är nog så att de flesta av oss inte tagit tag i den biten om vi inte varit tvungna. Så lät oss nu bli riktigt bra på att utnyttja alla tekniska lösningar.

Samtidigt planerar vi framåt och förbereder nästa års Stråkdagar som vi hoppas blir i Stockholm 15–17 januari 2021. Vi har tänkt göra ett något annorlunda upplägg denna gång, där man, om man så önskar, verkligen ska kunna förkovra sig i ett ämne. Baserat på de utvärderingar ni som varit på Stråkdagarna fyllt i har vi försökt tillgodose era önskemål i val av föreläsare och ämnen.

Vi planerar också provspelningarna till Welinstipendierna samt stipendie- och pedagogprisutdelningen som ligger i maj. Om detta inte går att genomföra i vår flyttas det till hösten. Glöm inte att nominera till Ingrid och Per Welins pedagogpris på 30 000 kronor senast 26 april. Mer om detta kan du läsa på hemsidan.

Jag hoppas verkligen att vi orkar med all ovisshet och oro, och att vi ändå kan göra något kreativt mitt i allt.

Petra Hellquist

FRAMNÄS
FOLKHÖGSKOLA

VIOLINAKADEMIEN
framnas.nu

Peder Källman Violinbyggarmästare, Göteborg
www.pederkallman.se
070-325 21 39

 Peder Källman
VIOLINATELJÉ

STRÅKIDAGARNA 2021

FOTO: OKÄND

**KATHARINA
BAKER
(IE/DE)**

FOTO: SHERVIN LAINEZ

**NICK
KENDALL
(US)**

FOTO: TOBIAS DUTSCHKE

**SUSANNE
PAUL
(DE)**

**KMH-STHLM
JAN 15-17**

Många fler namn tillkommer.
Följ senaste nytt på estasweden.se och i ESTA News.
Med reservation för ändringar.

När stråkrytmiken kom till Mölndal

Text: Andrine Bendixen Mangs.

JAG OCH YLVA Lundberg kom till Mölndals musikskola 1981. Det var mitt allra första år som fiollärare. Samma år införde man gruppundervisning för nybörjare i vår musikskola, 4 elever på 40 minuter. Jag hade ingen utbildning i gruppmetodik och tyckte det var svårt. Jag protesterade nog en del till dåvarande musikledaren också. Men efter ett par års trevande började vi alltmer föredra att undervisa nybörjare i grupp framför enskild undervisning. Framförallt fick eleverna redan från början ett socialt umgänge med sina spelkompisar, och dessutom kunde man göra så många fler roliga moment på lektionerna som inte fungerade lika bra i enskild undervisning. Efter ett tag kände Ylva och jag dessutom att det skulle vara ännu bättre om vi fick starta med yngre barn än som vi gjorde då, i årskurs 3. Dels för att det tar tid att få fiol- och stråkhållning på plats och dels för att låtmaterialet vänder sig till yngre barn, men även för att vi skulle kunna få jobba mer metodiskt med notläsning istället för att behöva forcera det. Flera av våra elever var dessutom rätt spända, de hade ett relativt onaturligt förhållande till sitt instrument och ett hämmat kroppsspråk, vilket tog sig uttryck i att de

till exempel inte kunde använda sin stråke fullt ut, hade en hopkrupen hållning med mera. De var också ganska notbundna och hade svårt att spela vissa taktarter, och många vågade inte spela något alls utan ett notblad framför sig.

Det startade med ett utvecklingsprojekt

Vid samma tid var Lisbeth Vecchi, som arbetade på Musikhögskolan i Göteborg (HSM) som fiol- och metodiklärare, bekymrad över många studenters problem med spänningar och belastningsskador. Efter en ergonomikonferens på högskolan började hon samarbeta med bland andra kollegan Satoko Berger, som hade god kompetens kring andning, hållning och avspänning, och Angelika Kjellberg som var rytmiklärare på Musikhögskolan. Detta gjorde att vi startade ett utvecklingsprojekt på Toltorpsskolan i Mölndal tillsammans med Lisbeth och Angelika. Vi började med ett tiotal elever i årskurs 2. Eleverna fick utöver sin vanliga grupplektion i musikskolan även en lektion i storgrupp, där vi gjorde rörelser med instrument till musik, spelade låtar på gehör samt gjorde rena rytmikövningar. Det var

Ylva Lundberg (i mitten) leder en stråkrytmikgrupp 1998. Ylva mottog Per och Ingrid Welins pedagogpris 2016.

FOTO: ANDRINE BENDIXEN MANGS

När stråkritymiken kom till Mölndal

intressant att se på undervisning utifrån ett annat perspektiv, det ergonomiska! Projektet var roligt, och det var givande att få chansen att diskutera gemensamma frågeställningar utifrån allas våra erfarenheter och idéer. Vi kom överens om att vi ville fortsätta ett år till och sökte därför medel från Musikhögskolan.

Klassorkesterprojekt

Musikhögskolan var villig att satsa pengar på våra idéer ännu ett år, och så föddes tanken att starta ett projekt med stråkklasser på Valässkolan i Lindome i Mölndal. Vi hade varit på studiebesök hos Ole Hjort och Eva-Britt Tilling i Stockholm samt besökt Sheila Nelson i London och kände nu att vi ville prova något eget som skulle passa oss och våra elever. Hösten 1994 startade vi tre stråkklasser i skolår 2. Vi hade 16 fioler och 8 celli. Det var 24 barn i varje klass, och deras klasslärare var också med och spelade. Det var väldigt uppskattat, särskilt hos barnen, men även av klasslärarna och rektorn. Detta var en nyttig skola för oss. Vi fick verkligen möta alla barn i dessa klasser; barn med funktionsvariationer, barn med diagnoser, barn från

olika sociala hemförhållanden med mera. Jag minns att vi såg fram emot dessa lektioner. Det var spännande att se hur barnen mottog undervisningen, och det var en utmaning att hantera klassituationen. Vårt första år gick mest ut på att spela, inte så mycket rytmik. Det blev en del väntan för eleverna eftersom vi hade både fiol och cello samtidigt, så Ylva och jag beslöt att köra bara fiol i klasserna ett andra

år. Efter det året blev vi alltmer övertygade om att vi ville starta undervisning med yngre barn.

Stråkritymiken föddes 1997

Under detta andra år i klassorkestern kopplade vi till ämnet rytmik i större utsträckning och började planera ett koncept för yngre barn, 5–7 år. Vi kom fram till att 12–14 barn som har med sig var sin förälder kunde vara lagom storlek på grupp. I stråkklasserna lät vi inte barnen ta med instrumenten hem. I stråkritymiken ville vi att barnen skulle få komma igång med vanan att öva hemma redan från början, så vi skaffade tillräckligt med instrument så

LUXURY VIOLINS

Stockholm - Sweden

Ska du köpa violin, viola, cello eller stråke?
Vi har instrument och stråkar av bl a

*

Öhberg – Hammig – Chardon – Klinga – Bourlier – Seidel
Glass – Westerlund – Klier – Couturieux – Lisper – Grandjon
Hill – Bazin – Cuniot-Hury – Berg – Peccatte – Morizot – m.f.

*

Välkommen att kontakta oss för att boka in ett besök!

www.luxuryviolins.com

att alla barn kunde få hyra var sin fiol första spelåret. Efter ett år med barnledighet och en ny ledning på musikskolan fick vi så möjlighet att starta stråkkrytmik hösten 1997 i musikskolans regi. Vi fick stort gensvar från början och hade inga problem att fylla de två grupper vi startade. För att barnen skulle känna sig trygga och lättare kunna ta till sig undervisningen kom vi tidigt underfund med att lägga upp lektionerna efter ett fast mönster, där vi försiktigt smög in eller bytte ut något moment i taget så barnen skulle känna igen sig.

”Pyttipanna Peppar”

Vi startade alltid med samling i ring på golvet där vi sjöng välkomstsång som vi utvecklade med rörelser. Sedan packade vi upp fiolerna, och i början av terminen la vi ut fiolerna i en ”blomma” i cirkel med snäckorna mot mitten. Vi stämde instrumenten och berättade om fioldelarna, några i taget. Sedan kom moment kring hur man håller fiolen och stråken. Detta gjorde vi var för sig, och vi hade färgprickar på golvet så barnen hamnade på lagom avstånd från varandra. Vi började med fiolen och såg först till att den hamnade i ”applådställning” och sedan tränade vi hur vi får upp den i luften för att till slut landa på axeln. Detta gjorde vi med olika så kallade ”fiolgympor” till musik. Musiken valdes noga så att barnen skulle få både en musikalisk upplevelse och få lyssna till olika genrer, men alltid med fiolen i fokus. Med denna variation blev övningen aldrig tråkig, och så småningom hamnade fiolen naturligt och avspänt på axeln.

Stråken hanterades på liknande sätt. Här stråkade vi ”häxans gryta” med olika saker vi stoppade i kitteln som barnen fick komma på, och sedan kryddade vi med peppar och salt så vi fick en riktigt fin ”pyttipanna peppar”. I början spelade vi mycket på lösa strängar och med olika rytmer. För att träna rytmerna använde vi oss av bilder på maträtter som hade notrytmen på baksidan. Efter ett tag vände vi på bilderna och då var det självklart för barnen att se skillnaden på vilka noter som var ”pyttipanna” och vilka som var till exempel ”peppar” eller ”glass”. Efter en fiolgympa och spel på lösa strängar, först på Apan-strängen och sedan på Drakensträngen, bröt vi av lektionen med en rytmik-, dans- eller bollek. Då fick barnen röra sig och träna grovmotorik och koordination, även det på ett lekfullt sätt. Efter rörelsemomentet sjöng vi gärna, och sedan spelade vi något de redan kunde, för att ständigt repetera. Vi hade även ”önskestund”. Vi lade alltid nya moment i första delen av lektionen eftersom barnen är som piggast då. Föräldrarna satt alltid med och lyssnade. Ibland tog vi hjälp av dem, till exempel när vi skulle sätta ihop fiol och stråke för första gången. Föräldrarna fick också prova att göra vissa moment som barnen gör, för att

FOTO: ANDRINE BENDIXEN MANGS

På Artisten (Musikhögskolan) i Göteborg.

förstå och kunna hjälpa barnen. Föräldrarna är viktiga. De får stor insikt i undervisningen och förstår också vikten av att öva hemma. Först mot slutet av första terminen började vi använda oss av vänsterhandens fingrar, som vi då förberett med fingerlekar, till exempel ”uggleögon”.

Första terminen kändes lite som en uppförsbacke fram emot jul, då vi de sista lektionerna kommit igång med fingrarna. Efter jul flöt det på lättare. Så fort fingrar och stråke börjar flyta kan man lära ut den ena melodin efter den andra. Då märker man också att barnen blir allt mer entusiastiska. Allt lärs in på gehör, och hemma kan de öva med hjälp av siffror. Vi tränar länge samma moment, men med olika melodier. Mot slutet av andra läsåret har de i

Wennerströms Musikaffär

– 35 år i branschen

Vi finns i Lerum utanför Göteborg och är helt specialiserade på stråkinstrument och tillbehör.

Vi har ett stort utbud av kvalitetsinstrument för såväl nybörjare som yrkesmusiker. Tillsammans med Pohls Fiolateljé i Göteborg erbjuder vi dessutom reparationer och underhåll.

www.wennerstromsmusik.se
thorbjorn@wennerstromsmusik.se
Berghemsvägen 8, 443 35 Lerum
Tel: 0302-147 37 eller 070-957 28 30
Pohls Fiolateljé 031-20 92 42

När stråkritymiken kom till Mölndal

regel en repertoar på cirka 15 melodier. Då kommer den första större konserten, en riktig höjdpunkt.

Andra spelåret

Andra spelåret delades barnen in i mindre grupper, i första hand beroende på vilken skola de tillhörde. Det brukade bli grupper på 2-4 barn. Här delade vi upp undervisningen bland alla fiollärare på vår musikskola. Varannan vecka hade vi storgrupp med alla smågrupperna, cirka 20 barn. Där arbetade vi med en gemensam repertoar som vi även jobbade med i smågrupperna. Vi fortsatte med vår rytmikdel även om den inte längre fick lika stort utrymme. Vi började med notläsning på golvet med hjälp av kraftiga snören och stora nothuvuden som vi placerade ut på linjerna eller i mellanrummen. Vi brukar också låta barnen få vara nothuvuden och stå på linjer eller mellanrum. Mycket kommer på plats under andra året eftersom eleverna förutom storgruppen nu får lite mer individuell hjälp i de mindre grupperna. Här märker man hur väl den perceptiva förmågan utvecklas. Barnen tar lätt in information och har förmåga att göra saker samtidigt. Att följa en ledare är naturligt. Detta har de stor nytta av i andra sammanhang. Många av våra övningar och lekar går ut på kreativitet och uppfinningsrikedom. Det kan vara trevande i början, men efter ett tag släpper det. Förmågan att samarbeta utvecklas också. De blir vana vid att röra vid varandra, använda sina röster och kroppar till musik på ett naturligt och kreativt sätt. Deras gehörsspel utvecklas också alltmer.

Material, en riktig pyttipanna! Genom åren har vi samlat på oss en hel del material och idéer där vi har inspirerats och "lånat" av många pedagoger och fiolskolor. Vi har förstås även utvecklat en hel del idéer själva, skrivit låtar, rappar, övningar och texter. Vi spelade också in en cd-skiva med komp till de olika låtarna så att det skulle bli roligare och lättare för barnen att öva hemma. Den används fortfarande fast i ett annat digitalt format numera.

Vad hände sen?

2003 blev jag kulturskolechef och lämnade över min del i stråkritymiken till en rytmiklärare som fortsatte arbeta vidare med konceptet tillsammans med Ylva. Efter ytterligare några år lämnade även Ylva över foldelen till kollegan Charlott Beckstrand som under åren fortsatt att förädla och utveckla denna undervisning. Det är oerhört glädjande att se att konceptets grundstruktur fortfarande håller. De flesta av övningarna och låtarna används fortfarande, och många fler bra låtar har tillkommit tack vare Charlott. Intresset är fortfarande lika högt för fiolrytmiken, och i Mölndal har vi sedan många år även cellorytmik, trumpettrytmik, tvärflöjtsrytmik och blockflöjtsrytmik. Det har varit fantastiskt roligt att bygga upp denna verksamhet och ha fått möjligheten att prova och utarbeta denna undervisningsform som vi vet har inspirerat många andra kulturskolor. Som avslutning vill jag uppmana alla som har en idé att våga prova! Man lär så länge man har elever! ☺

Branschförbundet för utbildade
violinbyggare och reparatörer

SVERIGES
VIOLINBYGGARMÄSTARE

www.violinbyggarmastarna.se

Fiolen ska stärka språket i förskolan

På Bifrost förskola i Mölndal har femton minifioler just flyttat in. De ska användas i det nystartade projektet "Små barns skapande" som Mölndals kulturskola genomför med stöd av Arvsfonden. I projektet får de äldre barnen på förskolan stärka sin språkinläring genom musik och rytm. **Text och foto: Victoria Eriksson.**

» **D**Å KAN NI hämta era fioler och ställa er på en grön prick!" Knappt har fiolpedagog Charlott Beckstrand hunnit uttala orden förrän elva små fotpar har studsat iväg mot fiollådorna som ligger uppradade på bord, stolar och soffor längs väggarna i ett av rummen på Bifrost förskola. Viss förvirring utbryter när några av barnen har glömt vilken symbol de hade på sin fiol. Var det en orm? Eller kanske ett får eller en giraff?

Rytmikpedagog Ellen Hallin trollar hastigt fram en lista på sin dator och ser efter. Jodå, det var ormen, snabbt iväg och hämta fiolen!

Snart har alla barnen fått med sig ett instrument och står förväntansfullt på varsin grön prick på golvet, lagom utspridda så att de inte ska råka stöta in i varandra under övningarna. Ellen slår igång musik på datorn, och Charlott håller ut fiolen framför sig som en ratt.

"Då kör vi lite bil med fiolen", hojtar hon, och barnen är genast med på noterna. De rattar och vrider och svänger med hela kroppen och är inte sena att hänga på när Charlott lyfter fiolen högt över huvudet, svajar åt än den ena sidan och än den andra och låter fiolen landa på axeln. Sedan kopplar de allihop fiolen i ett stadigt grepp under ena armen och böjer sig framåt i den obligatoriska bugningen för publiken.

Fiolen går inte bara att spela på utan kan även användas som rekvisita i rytmikmomenten. Ellen Hallin till vänster och Charlott Beckstrand framför eleverna.

De första lektionerna får barnen knäppa på strängarna, stråken introduceras senare. Charlott Beckstrand i förgrunden.

Efter motorikövningen är det dags att landa på golvet för en genomgång av fiolens olika delar och vilken sträng som är vilken. ”Ekorren, apan, draken, grodan”, ropar barnen när Charlott pekar på strängarna en efter en.

Små barns skapande

Charlott Beckstrand har undervisat i fiolrytmik på Mölndals kulturskola i arton år och har för närvarande tre grupper i veckan med barn mellan 5–7 år, tillsammans med Ellen Hallin. I början av oktober gick de in i projektet ”Små barns skapande”, och det är därför de befinner sig här på Bifrostskolan.

Projektet finansieras av Arvsfonden under tre år och förutom Mölndal ingår även Göteborg-Angered, Motala och Örebro i projektet, men det är bara Mölndal som har valt att arbeta med just stråkrumik, eller ”ministråket” som barnen kallar det. Syftet med projektet är att stärka språkutveckling, självförtroende och känslan av delaktighet hos små barn.

”Stråkrumik är ett väl inarbetat koncept som vi har här på Mölndals kulturskola”, förklarar Charlott. ”Vi jobbar bara lite annorlunda i det här projektet eftersom vi har yngre barn, och de tar dessutom inte hem fiolen mellan gångerna. Därför kan de inte öva hemma utan behöver lära sig allt när vi kommer hit.”

Lustfyllt lärande

I ”ministråket” får barnen utveckla sitt språk genom rytmer, sång och rörelse. De lär sig att ta plats och göra sin röst hörd och stärker sin självkänsla genom musiken och de framsteg de gör på fiolen.

Även om det bara är tredje gången barnen träffar Ellen och Charlott visar de prov på både kunskaper och glädje över att få visa vad de kan. Det plinkas och plonkas på strängarna

i takt med Ellens komp på pianot, och Charlott behöver inte upprepa instruktionerna två gånger utan alla följer genast med i melodin hon lärt dem.

Lite svårt är det att få fiolen att ligga rätt mot hakan, men kämparandan är stor och med lite vilja så går det! Än har barnen inte fått stifta bekantskap med några stråkar, men fingrarna rör sig ivrigt över strängarna och knäpper än på draken, än på grodan och än på ekorren och apan.

Glass, peppar och pyttipanna

För att det inte ska bli för mycket myror i kroppen får barnen med jämna mellanrum springa och lägga undan sina fioler och samlas i ring för att sjunga och göra rörelser med hela kroppen. De övar på takt och rytmer genom att till exempel göra ramsor och rörelser i varierande tempo, från snabbt till jättesnabbt.

”Just att kombinera instrumentundervisning med rytmik gör lärandet lustfyllt för barnen”, säger Charlott. ”De orkar mer när det händer något hela tiden.”

”Vad tror ni, går den här ramsan att göra ännu snabbare?” frågar Ellen och möts av ett glädjetjut från ringen. Till slut går det så snabbt att barnen bubblar av skratt och nästan ramlar omkull i sin iver att hänga med.

De får även prova att gå runt i ring i olika tempo beroende på vad Ellen spelar på pianot. Barnen har lärt sig att det finns olika ord som passar in på de olika takterna. När Ellen spelar jättelångsamt mässar de ”glass, glass, glass, glass” och tar långa kliv. Så ökar hon tempot och fötterna går med raska steg: ”pe-ppar, pe-ppar, pe-ppar, pe-ppar”.

Fiolspelandet varvas med sång och rörelser så att hela kroppen får vara med. Ellen Hallin till höger.

Till slut nästan springer de när pianotakten spelar ”pytt-i-pa-nna, pytt-i-pa-nna, pytt-i-pa-nna”.

Kulturskola + förskola = sant

Kopplingen mellan språk och musik, rörelse och lärande är inget nytt. I tidigare satsningar inom kulturskola och förskola i till exempel Örebro kommun har man kunnat se resultat som bättre måluppfyllelse i skola, stärkt självkänsla och självförtroende hos barnen, ett utvecklat språk och bättre koncentrationsförmåga.

Pedagogerna på Bifrost förskola är väldigt glada över att projektet ”Små barns skapande” har kommit just till dem så här i inledningskedet.

”Åh, är det torsdag? Då är det fiol!” hör vi barnen säga, berättar förskolepedagogerna Karin Johansson och Therese Gybäck. ”Vi ser hur de visar resten av barnen, som inte är med i projektet, hur man går i takt och de lär ut sångerna och rörelserna till kompisarna. Vi tycker det är så bra att barnen får lära sig ett instrument som uttrycksform och är tacksamma för att ha den här tillgången i vår verksamhet och i arbetet med barnen”.

Under arvsfondsprojektets tre år ska de deltagande kommunerna utbyta tankar och erfarenheter med varandra och hjälpas åt att sätta ihop ett undervisningsmaterial som sedan kan användas på förskolor över hela landet. På så vis ska förhoppningsvis alla förskolor få möjlighet att ta del av konceptet så småningom.

Charlott går igenom vad de olika delarna på fiolen heter och barnen får upprepa.

I Mölndal har kulturskolan arbetat nära grundskolan i många år. Kulturskolans lärare finns på skolorna för att undervisa eleverna i musik, instrument och sång, delta vid skolavslutningar och annat. I förskolan har närvaron inte varit lika stor, men om arvsfondsprojektet faller väl ut och det går att hitta fortsatt finansiering kan ”ministräket” på sikt bli en permanent satsning som flyttar runt mellan förskoleenheterna.

På Bifrosts förskola har eleverna just avslutat låten de ägnat de senaste fem minuterna åt att lära sig. Med fiolen i ett fast grepp under armen bugar de djupt för en osynlig publik. Sedan lägger de tillbaka fiolerna i lådorna för den här gången och springer iväg på studsiga ben för att visa de yngre kompisarna vad de fått vara med om! ☺

Victoria Eriksson arbetar som kommunikatör på Mölndals kulturskola.

FELA MED FÄRG 1 och 2

Nu är FELA MED FÄRG 1 omtryckt och FELA MED FÄRG 2 nyligen tryckt.

Pedagogiska videofilmer finns för all musik och ergonomi på Youtube och på min hemsida: violinpedagog.se.

Samma upplägg i båda böckerna med

- 1) MUSIK
- 2) ERGONOMI
- 3) TEORI
- 4) TIPS OM ÖVNINGEN HEMMA (för föräldrar)

KOMP-bok finns för båda böckerna i separat häfte (piano/gitarr)

Varje fiolbok: 190:-, varje KOMP-bok: 75:-

Om du beställer alla fyra böckerna, får du en KOMPBOK GRATIS.

Böckerna tillhandahålls av Lena Brodin: lenabrodin41@gmail.com eller lenabrodin@yahoo.se

Jag kan komma och ge en STUDIEDAG PÅ DIN KULTURSKOLA.

Ergonomin kan komma många instrumentalspelare till gagn.

Lena Brodin

SEBASTIAN SKARP

VIOLINATELJÉ

EXPERTIS – vi utför allt från stora komplicerade restaureringar, klang- och tonjusteringar till tagling av stråkar.

VÄRDERINGAR – vi utför värderingar, utfärdar certifikat och försäkringsintyg av stråkinstrument och stråkar.

HANDEL – med våra internationella kunder och breda kontaktnät kan vi hjälpa till med en snabbare försäljning till bästa möjliga pris och högsta servicenivå. Ateljén erbjuder även ett litet urval av högkvalitativa stråkinstrument och stråkar i olika prislägen. Alla instrument är noggrant iordninggjorda, injusterade och i gott skick.

SEBASTIAN SKARP
VIOLINATELJÉ

EXPERTIS, VÄRDERINGAR
OCH HANDEL

SVERIGES
VIOLINBYGGARMÄSTARE

Member of Entente Internationale des
Maitres Luthiers et Internationale D'Art

Violoncell byggd
av Sebastian Skarp

Musikutbildningens situation i Storbritannien

Bilden av Storbritanniens musikutbildning uppvisar i första hand dysterhet och undergång. Men snälla, stå ut med mig när jag går igenom problemen vi har. En positiv utgång kan fortfarande vara möjlig – och kom ihåg: det här kan mycket väl hända även er. **Text: John Shayler.**

HISTORIEN HANDLAR OM före och efter 2007. Innan dess fanns statligt stöd för instrumentallektioner över hela landet, men efter finanskrisen 2007 förändrades allt. Jag måste redan här påpeka att situationen i Skottland och Nordirland är helt annorlunda. Bara för att förklara: statlig utbildning i Storbritannien styrs av lokala myndigheter – eller åtminstone brukade det vara så – och de organiserade den egna musikverksamheten. Effektiviteten varierade mycket, men i stort sett hade de flesta barn tillgång till instrumentallektioner om de

eller deras föräldrar var intresserade. Under 70- och 80-talen var det huvudsakligen gratis och subventioner var tillgängliga från de lokala myndigheterna fram till finanskrisen. Vid sidan av den statliga utbildningen finns en stark privat utbildningssektor i Storbritannien, de så kallade "public schools". Här har musikutbildning alltid varit en stark del av traditionen, även om den snarare ses som en användbar social kompetens än som ett möjligt karriäralternativ. Cirka 5 % av brittiska barn går i sådana skolor.

Under 2007 kommer vi alla ihåg det finansiella systemets sammanbrott i hela världen. Den brittiska regeringens lösning: ÅTSTRAMNING! Lokala myndighetsbudgetar skars ner drastiskt och ett av de första områdena som drabbades var naturligtvis musik. Över hela landet minskade musikverksamheten eller försvann helt. Olika lösningar prövades för att lindra problemet. Avgifterna har stigit – ibland så att en lektion i skolan nu kostar mer än vad en privat lärare skulle debitera. I vissa områden, inklusive mitt eget, har lärarna gått ihop för att bilda kooperativ, ofta med framgång. På andra ställen har musiklektioner upphört helt och hållet.

Jag tror att det skulle vara sant att påstå att antalet barn som lär sig spela ett instrument för närvarande bara är cirka en tredjedel av siffrorna före finanskrisen. Resultatet har blivit att många av landets ledande ungdomsorkestrar – inklusive den jag har arbetat med i 50 år – har avvecklats, och det har skett en generell och mätbar nedgång av kvaliteten.

Det har naturligtvis alltid funnits en mängd individuella lärare som erbjuder privata lektioner direkt till allmänheten, och som ofta arbetar hemifrån. Många av dessa är utmärkta och kan inte ta ut mer betalt än de

John Shayler.

FOTO: JOHN SHAYLER

FOTO: OKÄND

Nicola Benedetti, president i ESTA Storbritannien, besöker London Music Masters.

lektioner som erbjuds i resterna av statssektorn. Dessa privata lärares villkor är emellertid oreglerade, och de kan vara mycket lågavlönade. Även i den statliga sektorn verkar lågavlönade lärare bli allt vanligare idag. Vem av unga, begåvade, potentiella lärare skulle vilja satsa på en undervisningskarriär i så osäkra tider och med så liten garanti för anställningstrygghet? Samtidigt fortsätter, naturligtvis, musiken att blomstra i våra "public schools".

Trots det ovan nämnda finns det fortfarande bra saker som händer i Storbritannien. Det vakuum som skapats av det statliga systemet har lett till många nya och spännande initiativ runt om i landet. Jag vill nämna två som har kontaktat oss i ESTA Storbritannien. London Music Masters är ett mycket framgångsrikt initiativ i några av de fattigare områdena i huvudstaden. De är mycket noga med att välja ut sina lärare, och de gör ett mycket bra jobb. Det andra är Oasby Music Group (förkortat OMG!) i Leeds-området, som arbetar i många "svåra" områden och har åstadkommit anmärkningsvärt goda resultat.

Finns det någon annan positiv följd av en situation där anställningstrygghet och yrkesutbildning i stort sett har försvunnit? Ett rekordhøgt medlemsantal i ESTA Storbritannien! ☺

John Shayler, ordförande i ESTA Storbritannien, berättade om detta under ESTA-kongressen i Cremona 2019 vid ett rundabordssamtal om hur musikutbildningen fungerar i olika europeiska länder.

Översättning: Johan Falk.

Fiolbyggaren i Malmö

Välkommen till din nya fiolbyggare i Malmö!

Allt inom stråkinstrument.

Försäljning av nya och begagnade instrument, stråkar och tillbehör.

Reparation av alla stråkinstrument och stråkar.

Hobby- eller yrkesmusiker, lärare, musikskolor: vi skräddarsyr en lösning efter era behov.

Ring gärna för mer information.

Fiolbyggaren i Malmö – kvalitet till låga priser

Falkmansgatan 3, 217 62 Malmö

Tel 040-855 58

info@fiolbyggaren.se

www.fiolbyggaren.se

Till minne av Ingvar Kullberg

En av Sveriges stora stråkpedagoger, och trogen medlem i Svenska Stråkläraryrket sedan förbundet grundades 1973, har gått ur tiden. Ingvar Kullberg avled 13 november i en ålder av 86 år.

FOTO: BERIT KULLBERG SÖDERHOLM

Ingvar Kullberg.

Det är med stor sorg och saknad jag minns min vän och kollega Ingvar Kullberg. För mig har han "alltid funnits". Mitt första minne av Ingvar är då jag som 12-åring var en av Sven Karpes demonstrationselever på Kungliga Musikhögskolan. Då, i mitten av 1950-talet, ägde undervisningen rum på Nybrokajen (nuvarande Musikaliska). Studenterna som lyssnade var blivande musiklärare, och en av dem var Ingvar.

1959 blev vi studiekamrater i Sven Karpes violinklass på KMH, som då flyttat till Valhallavägen. Ingvar hade börjat i violinklassen något år före mig.

Ingvar var alltid hjälpsam och stöttande mot oss lite ängsliga nybörjare. 1961 avslutade Ingvar sina högskolestudier. Då var han både examinerad musikedirektör och violinpedagog och hade också studerat flera år i violinklassen.

Redan 1964 var Ingvar tillbaka på KMH. Nu hade han fått ett ansvar inom violinpedagogikens övningsundervisning. Från början av 1970-talet undervisade Ingvar både i violin och i violinpedagogik.

Som lärare inom lägstadiemetodiken var Ingvar en stor föregångare och inspirationskälla. När han i början av

1980-talet gav ut sin fiolskola "Spela fiol" (första och andra boken, samt lärarhandledning) hade han haft ett nära samarbete med Helena Råberg och Margareta Edvardson-Strömblad, som författat "Spela cello" och "Spela piano".

Materialet visar verkligen på ett genuint nytänkande. Det är oerhört inspirerande för en elev att redan från början kunna musicera med andra barn och få uppmuntran och stimulans att använda sin fantasi, improvisera, transponera, göra en spelstämma, göra rytmiska variationer, använda lägespel etcetera. I början av andra boken skriver han: "sjung först, spela sedan!". Så riktigt! Ingvar byggde också upp en orkesterverksamhet på olika nivåer. Alla övnings elever deltog i en sådan orkester eller barngrupp.

1981 började jag själv som violin- och violinmetodiklärare på KMH. Jag fick överta högstadiemetodiken efter Harald Thedéen. Ingvar och jag delade på mellanstadiemetodiken. Jag är mycket tacksam över att i drygt 20 år ha fått arbeta tillsammans med Ingvar. Vi hade en gemensam syn på undervisning och metodik, som vi fått av vår lärare och stora förebild Sven Karpe (som varit elev till Carl Flesch). Vårt samarbete var stimulerande och roligt. Varje vår blev alla violinmetodikstudenterna bjudna på festlig avslutning hemma hos Ingvar och hans fru Yvonne på Lidingö. Alltid lika efterlängtat, gott och med många glada skratt.

Ingvar hade en fantastisk pedagogisk blick, han såg varje enskild elevs förmåga och behov och kunde alltid välja relevant repertoar till var och en. Han kunde hjälpa elever på alla nivåer. Många av dem hör nu till våra främsta musiker, både som solister, orkestermusiker och dirigenter.

Ingvars insats för svensk violinmetodik är av ovärderlig betydelse.

Tack Ingvar för vår vänskap, samarbete och många fina minnen.

Ulla Magnusson

Violinpedagog, lektor emerita vid KMH i Stockholm

Ingvar Kullberg som vän och kollega

På 60-talet gick Ingvar och jag samtidigt på Ackis, där vi också spelade kvartett ihop. I tjuugo år var vi kolleger på våra stråkläger i Hamre utanför Orsa. Och vi reste till flera av ESTA:s internationella kongresser tillsammans och diskuterade den lärdom och inspiration man fick vid dessa tillfällen.

Vad Ingvar har betytt för violinundervisningen i Sverige kan inte nog uppskattas. Han har under årens lopp undervisat flera betydande violinister, bland annat Maria Lindal och Tobias Ringborg (som också spelade alldeles underbart på Ingvars begravning i Lidingö kyrka 17 januari).

Ingvar förstod att den tidiga undervisningen är av största betydelse för ett barns violinistiska utveckling. Han var mån om det ergonomiska spelsättet som gör att det blir lätt och roligt att spela utan att få ont i kroppen. Lektionerna i Orsa började alltid med en kort uppvärmning av kroppen, särskilt de utsatta "fiolmusklerna". Hela orkestern stod upp och härjade Ingvars rörelser, och efter det kunde musicerandet börja...

Ingvar drog sig aldrig för att ge extra hjälp till de elever som behövde det. Han bjöd till exempel hem en av eleverna, en flicka från Norrland, till Lidingö flera helger. Han mötte henne vid Stockholms central, såg till att hon fick en god lunch, och senare middag och nattlogi hemma i Lidingö. Och långa lektionspass, för att ge henne inspiration och teknik att utveckla sitt fiolspel.

På sommarkurserna i Hamre hade vi alltid kvällssamling med allspel, ofta folkmusik, och på onsdagen mitt i kursveckan hade vi dans till vals, schottis och polska. Där var Ingvar alltid med och spelade. Han arrangerade

Ingvar blev enormt viktig för mig som min lärare under de kanske viktigaste åren i mitt liv, mellan 9 och 15 års ålder, då jag formades som människa och musiker. Då hela min musikaliska världsbild skapades, stod han där som en unik inspirationskälla. En egenskap som jag idag skattar extra högt hos honom är övningsmetodiken (som han i sin tur fått av sin lärare Sven Karpe), det vill säga hur han lärde mig att utnyttja övningstiden på bästa sätt och att hela tiden ha hjärnan med. Han såg också att jag var en självständigt tänkande elev och förstod att uppmuntra denna självständighet. Så ung jag var välkomnade han att jag kom till lektionerna med egna idéer, både vad gällde repertoar och musikalisk interpretation.

Tobias Ringborg

Violinist och dirigent
Övningselev på KMH 1978–83
Elev 1983–89

även lätta stämmor, så att alla kunde vara med och spela. När vi hade planerat nästa kursdag, runt halv elva-tiden, började vårt eget musicerande; vi repade för lärarkonserten i Hamrekapellet. Hamrekvartetten – uppkallad efter Hamregården, där vi höll våra kurser – bestod av Yvonne och Ingvar Kullberg, Lena Brodin och Christine Wirung. Repen höll oftast på till efter midnatt.

I Hamrekvartetten, där Ingvar spelade andraviolin, hade han alltid konstruktiva tankar om både tekniskt och musikaliskt utförande. Man lärde sig alltid nya saker när man arbetade med honom. Vi tillhörde alla Mazerska kvartettsällskapet, en aktiv kammarmusikförening i Stockholm, där vi spelade på spelafton varje termin. Och det var ganska välrepererade framföranden – vi övade varje tisdag förmiddag. Ingvar ville aldrig lämna något åt slumpen vad gäller musiken; stråk, nyanser, agogik och samspel. Vi avslutade alltid repet med lunch på Stadsmissionen i Gamla stan.

Ingvar var PEDAGOGEN med stora bokstäver. Det är en förmån att ha fått känna och arbeta med dig, Ingvar.

Lena Brodin

Musikpedagog

Jag vill tacka Stråklärlärförbundet hjärtligt för det fina minnesbladet som vi fick efter Ingvars bortgång. Tack också för att ni skriver om honom i ESTA News.

Med vänliga hälsningar,

Yvonne Kullberg

Ingrid och Per Welins pedagogpris 2001

Ingvar Kullberg var den förste mottagaren av Ingrid och Per Welins pedagogpris.

Juryns motivering:

"Ingrid och Per Welins pris för värdefulla insatser på stråkinstrumentområdet tilldelas läraren vid Kungliga Musikhögskolan, musikdirektören Ingvar Kullberg, för en i bästa mening folkbildande, pedagogisk gärning, vars strategi kännetecknas av en stor bredd och en verklighetsnära och lång erfarenhet av fältet. Få har därtill som han förstått den blivande yrkesutövarens behov av praktisk tillämpning, och därvid lyft fram övningselevens betydelse. Dessa utgångspunkter har kommit att prägla en mångårig, resultatrik och betydelsefull lärarinsats på stråkinstrumentområdet."

Instrument

SKANDINAVISKA KLIMATET

Del 3: skador och
förebyggande åtgärder

I denna tredje, och avslutande, del om klimatets påverkan på stråkinstrument går vi igenom vanligt förekommande skador som är relaterade till torr luft och vad vi kan göra för att förhindra att de uppstår. En förutsättning för att vi ska lyckas är att vi regelbundet håller koll på luftfuktigheten med hjälp av en hygrometer (se ESTA News nr 4 2019) och samtidigt känner till de normala, icke farliga, förändringarna som kan ske mellan sommar och vinter (se ESTA News nr 2–3 2019).

Text och foto: Stefan Lindholm.

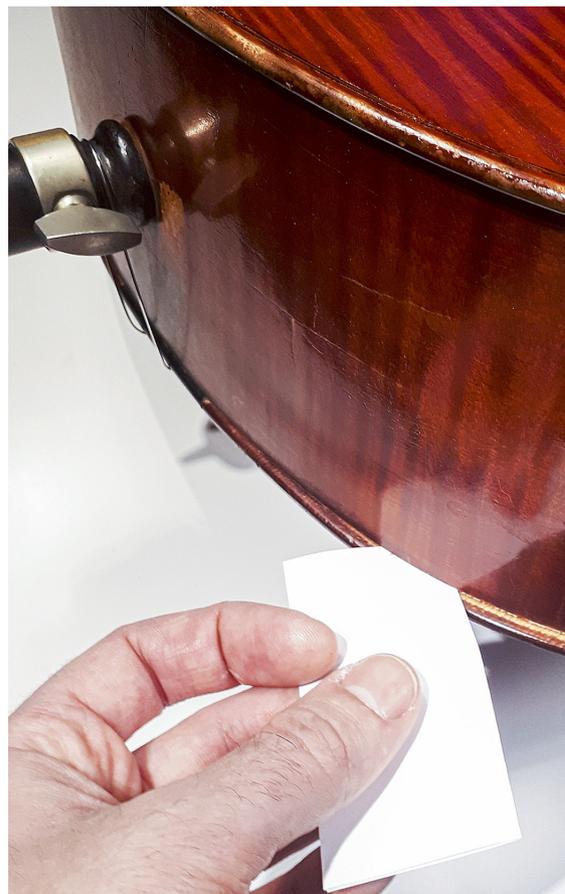

Till vänster: Det finns de som menar att randöverhänget bidrog till att violinfamiljen överlevde gambafamiljen.

Nedan: Är sargen öppen? Knacka försiktigt längs med kanterna och lyssna efter ett tickande ljud eller kontrollera med en papperslapp.

Sargfogens funktion och randens betydelse

När luftfuktigheten sjunker, krymper träet som stråkinstrumenten är byggda av. Sker det fort eller mycket kan det uppstå komplikationer, vilket kan leda till att fogar öppnar sig eller att träet i värsta fall spricker. Det vanligaste händelseförloppet är att en så kallad sargfog (limfogen mellan locket och sargerna eller mellan botten och sargerna) öppnar sig till följd av träets rörelser. En öppen sargfog kan i sin tur medföra att klangen dämpas eller att skorrljud skapas, men det är faktiskt en bra sak om det sker. Det visar att instrumentets konstruktion fungerar som det är tänkt. Trä är ett mycket starkt och viljekraftigt material som spricker om det inte kan dra ihop sig när det behövs, något en öppen sargfog kan förhindra. Redan de allra första violinerna från 1500-talet konstruerades med ett så kallat randöverhäng, det vill säga att kanterna på locket och botten sticker ut förbi sargerna. Randens överhäng tillåter de olika delarna att expandera eller dra ihop sig och ändå passa samman. Därför limmas sargfogarna normal sett med ett svagare lim som därmed släpper, innan det kan skapas så stora spänningar att träet spricker. Tack vare denna finurliga konstruktion är det därmed en enkel åtgärd att limma ihop en sargfog som öppnat sig, utan att någon åverkan sker på instrumentet. Sargfogen och randöverhängets betydelse kan inte betonas för mycket. Det är delvis tack vare dem som violinbyggare på ett skonsamt sätt kan öppna upp ett instrument när så behövs inför en reparation. Detta gör i sin tur att vi än idag kan spela på violiner som tillverkades redan under 1500- och 1600-talen.

Den vanligaste typen av torrspäckor uppstår i locket, vid undersadelns kanter.

Skruvlådespricka

En lite mindre vanlig spricka som också uppstår till följd av förändringar i luftfuktigheten är skruvlådesprickan. Som finns att läsa i ESTA News nr 4 2018 så uppstår den vid A-skraven (D-skraven på viola och cello) till följd av att träet expanderar när luften blir fuktigare mot sommaren. Det som sker är delvis att stämskraven expanderar och blir större men även att träet i skruvlådan expanderar, vilket gör att även själva skruvhålet blir något mindre. Sammantaget kan det medföra att skruvar som inte vridits på under en längre tid kan sitta fastklämda så hårt att skruvlådan till slut spricker.

En av många luftfuktare som finns på marknaden idag.

Torrspäckor

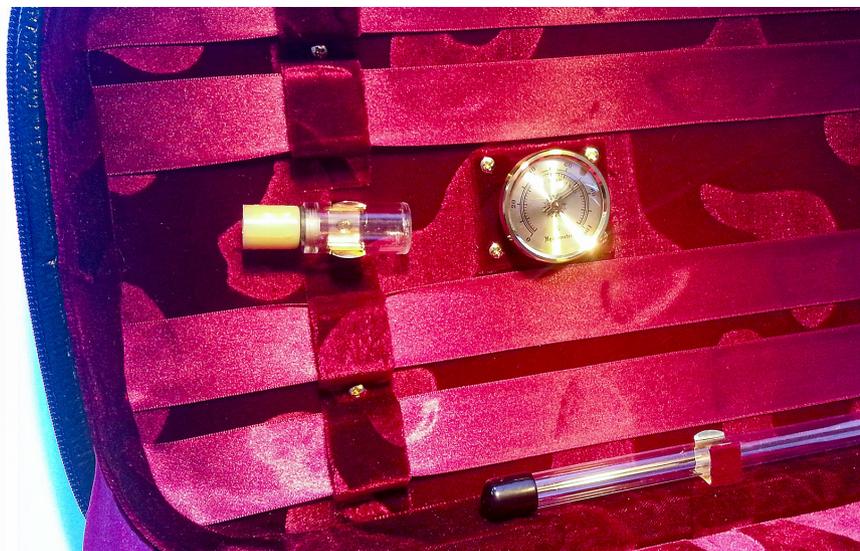
Tyvär är det inte alltid sargfogarnas funktion räcker om träet krymper mycket. Om den relativa luftfuktigheten börjar närma sig en kritisk nivå, säg under 30 %, finns det en stor risk för att träet tar skada och det skapas så kallade torrspäckor. De kan egentligen uppstå nästan var som helst på ett stråkinstrument, men det absolut vanligaste är att locket spricker. På cello och kontrabas är det inte heller ovanligt med torrspäckor i sargerna, eftersom de är förhållandevis mycket tunna sett till sin storlek jämfört med violin och viola. När det är en torrspäckan i locket uppstår den vanligtvis vid övre eller nedre kanten eftersom sprickorna följer årsringarna. Träet börjar ofta spricka precis i kanten alternativt innanför inläggningen. Denna intarsia har, förutom att vara vacker, faktiskt funktionen att hindra sprickor att fortsätta från kanten och vidare in i instrumentet. Den vanligaste typen av torrspäckor som sker på stråkinstrument ser vi på bilden till vänster. De börjar vid undersadelns kanter och uppstår på grund av att sadeln ligger och spärrar när lockvirket vill krympa i sidled.

Skruvlådesprickan vid A-skraven kan uppstå om instrumentet legat orört en tid.

Luftfuktare och inomhusklimat

När jag var liten hade mina morföräldrar blomlådor som hängde på elementen, och jag minns att jag tyckte det var konstigt att det aldrig var några blommor i dem. Idag vet jag att det inte alls var några blomlådor, det var luftfuktare. Det var ganska vanligt under äldre dagar att man i hemmen hade vattenbehållare, i keramik eller metall, som hängde på elementen. Därmed återfuktades inomhusluften av samma element som torkade ut den. Idag finns det många fler modeller och varianter av luftfuktare på marknaden som fungerar på olika sätt. Några värmer vattnet som därmed förångas och andra har en motor som blåser och därmed påskyndar vattnets avdunstning. En god luftfuktare som är väl dimensionerad till utrymmets storlek är det absolut bästa och säkraste sättet att undvika att ens instrument riskerar att spricka en torr vinterdag. Dessutom kan det vara ett utmärkt sätt att förbättra det allmänna inomhusklimatet vintertid för oss som annars upplever besvär såsom torra händer och ögon. Det är på samma sätt för instrumenten som för oss människor, för vissa kan det innebära stora besvär medan andra inte ens märker av det.

När den lilla behållaren till vänster är fylld med vatten, avger den långsamt lite fukt inuti etuiet. Till höger ser vi en inbyggd hygrometer.

Luftfuktare för musikinstrument

Det finns även små luftfuktare avsedda för just musikinstrument på marknaden. Dampit, Stretto och Humiditrak är några kända tillverkare, och i vissa etuier finns det en liten fuktbehållare installerad. Samtliga funkar i princip på samma sätt genom att man fyller på en behållare eller ett rör, ofta med en svamp inuti som ska hålla fukten längre och som sedan långsamt avger fukten genom små hål, direkt i etuiet eller inuti instrumentet. Alla dessa små luftfuktare är mycket bättre än inga alls, men tyvärr räcker de ofta inte riktigt till en torr vinter.

Duscha med fiolen

Om man vaknar upp en dag och ser på sin hygrometer att det plötsligt blivit så torr luft inomhus att det är fara för instrumentet, finns det en bra åtgärd om man inte har en ordentlig luftfuktare i hemmet. Ta med instrumentet in i badrummet efter att du duschat och låt det vara där under några minuter. Träet i instrumentet återfuktas då av den fuktiga badrums-luften och i brist på annat kan det rädda ditt instrument under de torraste dagarna. Naturligtvis gäller det att man är mycket observant under hela badrumstiden och ser till att instrumentet inte kommer i direkt kontakt med ett blött underlag eller att luften är så fuktig i badrummet att det skapas kondens på lacken.

Kan det verkligen vara en god idé att duscha fiolen en torr vinterdag?

A young woman with long brown hair is sitting and playing a cello. She is wearing a dark blue long-sleeved shirt. The background is a bright, modern interior with large windows and orange-colored walls. The text is overlaid on the image.

Region
Gävleborg

Stråkklassen Bollnäs folkhögskola

Ansökan senast 8 mars.
Även möjligt med senare
ansökan, kontakta skolan.
Antagningsprov görs
under vecka 15

regiongavleborg.se/bollnasfhs

Sommar och sol

Ofta är sommaren inte en lika problematisk tid som vintern för stråkinstrument, men det finns några allvarliga skador som kan uppstå snabbt och plötsligt om man inte är observant eller har otur. Hög värme kan generellt medföra stor skada, och därför är det viktigt att inte lämna sitt instrument i en bil en varm sommardag. På samma sätt är det klokt att undvika att instrumentet utsätts för starkt solljus. Värmen kan få lacken att smälta och därmed skadas allvarligt, och samtidigt kan instrumentet fastna i sitt etui. Av samma anledning kan det vara en god idé att avlägsna mikrofoner, Dampit eller liknande som vidrör lacken när det är varmt, speciellt om de ändå inte används. Andra skador och förändringar som kan ske till följd av hög värme är att limningar och lagningar kan öppna sig, och i extrema fall kan greppbrädor börja krokna. ☺

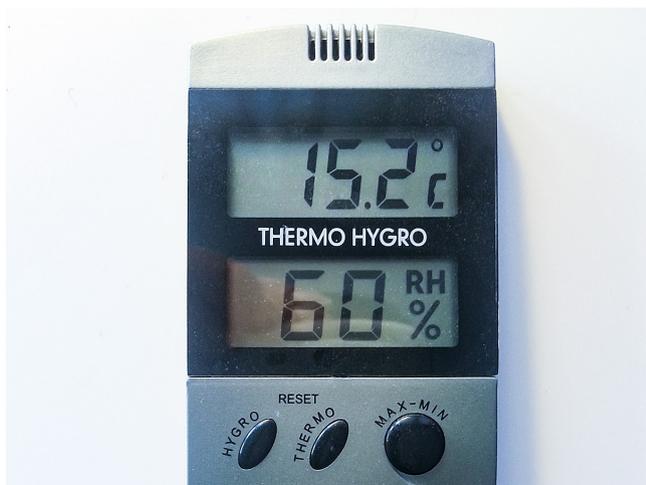

Tänk på att avlägsna mikrofoner, Dampit eller andra ting som vidrör lacken en varm sommardag.

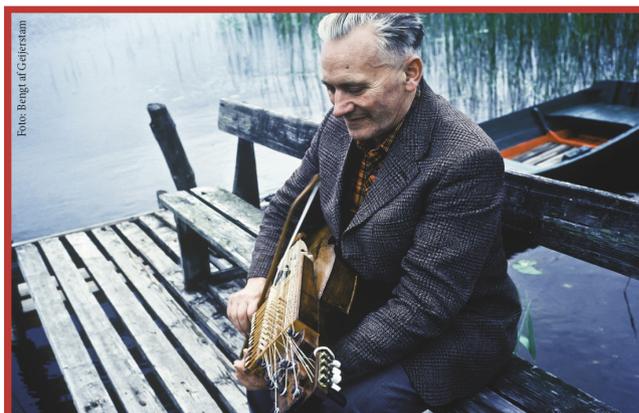
Har du hängt med? Här följer en fråga om det skandinaviska klimatet:

Bilden nedan är tagen inomhus i Sverige under januari månad och första snön har precis fallit. Hur kan den relativa luftfuktigheten vid denna tid vara så hög som 60%? Svaret finner du på sidan 23.

Stefan Lindholm

Stefan Lindholm är violinbyggarmästare och restauratör med erfarenheter från England, Frankrike, Tyskland, Holland och Italien. I sin ateljé i Täby bygger han nya instrument, säljer äldre stråkinstrument och forskar kring instrumenthistoria.

ERIC SAHLSTRÖM-STIPENDIET 2020

Välkommen att söka! Sista ansökningsdag 30 april.

Stipendiet består av en eftertraktad plats på fiol- och nyckelharpskursen på Ekebyholms slott i Uppland den **21–25 juni**.

För att söka stipendiet ska du vara mellan 13–20 år och spela nyckelharpa eller fiol. Ansök genom att spela in två valfria låtar (solo), skicka in ljudfiler (mp3 eller mp4) och ge en kort beskrivning av dig själv. Ange namn, ålder, adress, telefonnr och e-postadress och sänd in din ansökan senast den **30 april** till: Eric Sahlströms Minnesfond, att. Lars Lindkvist, Brygguddslingan 17, 197 91 BRO. Du kan också maila din ansökan till: lars.spelman@gmail.com

Mer info på: www.ericssahlstrom.se/stipendium

Welinstipendierna och pedagogpriset

Det är hög tid för dina elever att söka Welinstipendierna och för dig att nominera en värdig kandidat att få Ingrid och Per Welins pedagogpris.

Ingrid och Per Welins ungdomsstipendier innefattar fem stycken stipendier på vardera 10 000 kronor. Den sökande ska vara svensk medborgare, mellan 13 och 19 år och spela violin, viola, violoncell eller kontrabas. Stipendierna utses efter provspelning som äger rum i Nacka lördag 16 maj 2020. Vid samma provspelning kan man också ansöka om lån av instrument ur Ingrid och Per Welins instrumentsamling.

Ingrid och Per Welins pedagogpris är på 30 000 kronor och tilldelas en stråkpedagog som har gjort märkbara och bestående insatser för stråkelever och för stråkpedagogiken. Pristagaren ska arbeta med stråkelever under musikhögskolenivå och vara medlem i Svenska Stråkläraryrket. Pristagaren utses av Svenska Stråkläraryrketets styrelse bland de kandidater som har nominerats av förbundets medlemmar.

Fullständig information, anmälningsformulär till stipendieansökningen och nomineringsformulär till pedagogpriset finns på hemsidan: estasweden.se.

Anmäl och nominera senast 26 april!

FOTO: FREDRIK STRÖM

Annika Björkenbo, pedagogpristagare 2019, tillsammans med Per Welin.

ESTA-kongressen i Porto inställd

Med tanke på den rådande situationen kommer det inte som någon större överraskning att den internationella ESTA-kongressen i Porto i april blir inställd. Organisatörerna i ESTA Portugal försöker hitta en möjlighet att genomföra kongressen i början av hösten, möjligtvis 10-14 september. Om situationen inte har förbättrats tills dess, vill man på något sätt försöka hålla kongressen online.

Svar på frågan från föregående sida

Termometern visar att det endast är 15,2°C, vilket indikerar att värmesystemet inte har satts igång än. Därför har det ännu inte blivit torrt inomhus.

Reparationer och service
Taglingar
Strängar och tillbehör
Uthyrning
Nyttillverkning

JOAKIM AMUNDIN
VIOLINBYGGGARMÄSTARE

Tomtebogatan 41 • 113 38 Stockholm
0708-19 65 32 • joakim@amundin.se
www.amundin.se

Medlemskap i
Verband Deutscher Geigenbauer und Bogenmacher e.V.
Sveriges Violinbyggarmästare

STRÅK DAGARNA 2017

NICK KENDALL (US)
KATHARINA BAKER (IE/DE)
SUSANNE PAUL (DE)

KMH-STHLM
JAN 15-17